

Innhold

Forord	5
INTRODUKSJON	11
Kapittel 1	
Innledning	13
Kapittel 2	
Noen sentrale begreper i vitenskapsfilosofien	17
ANALYTISK OG PRAGMATISK VITENSKAPSILOSOFI	25
Kapittel 3	
Empirisme og positivisme	27
Britisk empirisme	27
Et glimt av Kant	30
Positivismen	33
Logisk empirisme/positivisme	36
Wienerkretsens senere utvikling	39
Kritikken av den logiske empirismen	42
Hempel og lovforklaringene	43
Kort om Quine	45
Oppsummerende bemerkninger	49
Kapittel 4	
Peirce og pragmatismen	51
Peirce: Innføring, tegnteori	51
Meningsteorier	53
Vitenskapsfilosofien	56
Morris og semiotikken	59
Pragmatismen etter Peirce	60
Oppsummerende bemerkninger	62

Kapittel 5

Wittgenstein og vitenskapene	63
Språk og mening	63
Privatspråk-argumentet	69
Relativitet og forklaringstyper: Winch	72
von Wright mot Hempel	74
Oppsummerende bemerkninger	80

Kapittel 6

Popper og falsifikasjonismen	81
Poppers hovedideer og hans kritikk av den logiske empirismen	82
Falsifikasjonismen	86
Enhetsvitenskap, historiefaget og historisisme	97
Kunstfag og kritisk rasjonalisme	101
Standardkritikken av Popper	103
Opprørske elever	105
Oppsummerende bemerkninger	108

Kapittel 7

Kuhn og nyere tids vitenskapsfilosofi	109
Fremskritt og inkommensurabilitet	109
Paradigmer	113
Normalvitenskap, revolusjonær vitenskap	119
Rasjonalistisk og relativistisk kritikk av Kuhn	123
Realistisk kritikk	127
Oppsummerende bemerkninger	134

Kapittel 8

Analytisk filosofi og historiefagets metodikk	135
Logisk empirisme og historiske forklaringer	135
Historiefagets vitenskapelighet	140
Danto og narrativene	141
Oppsummerende bemerkninger	145

KONTINENTALFILOSOFI OG HUMANIORA 147**Kapittel 9**

Humaniora og det historiske tankesettet	149
Den historiske tenkningen tar form	149
Hegel og den dialektiske tenkningen	152
Historismen	157

Marx og marxismen	158
Kritikken av Marx	163
Kritisk realisme	164
Oppsummerende bemerkninger	168

Kapittel 10

Opprøret mot historien	169
Det livsfilosofiske opprøret	169
Det psykoanalytiske opprøret	172
Nykantianismen	174
Weber	176
Det fenomenologiske opprøret	178
Oppsummerende bemerkninger	183

Kapittel 11

Hermeneutikk: Fra metode til ontologi	184
Hva er hermeneutikk?	184
Hermeneutikkens historie	185
Heidegger og nyhermeneutikken	188
Gadamers nyhermeneutikk	192
Gadamers innflytelse	199
Kritikk av Gadamer og hermeneutikken generelt	200
Oppsummerende bemerkninger	203

Kapittel 12

Kritikk og erkjennelse	204
<i>Habermas, Apel og den kritiske teorien</i>	
Kritikk og teori	204
Erkjennelse og interesse	207
Litt om Skjervheim	213
Mistankens hermeneutikk, hermeneutikkens mistanke	215
Fra erkjennelsesinteresser til konsensus og kommunikasjon	217
Universalpragmatikken og rekonstruerende vitenskaper	221
Karl-Otto Apel	223
Oppsummerende bemerkninger	228

Kapittel 13

Struktur og form	229
Saussure	229
Den russiske formalismen	231
Semiologi og strukturalisme	234
Narratologien	239

Mentalitetshistorien	240
Nykritikken	241
Fra Chomsky til kognitiv lingvistikk	244
Oppsummerende bemerkninger	248
Kapittel 14	
Poststrukturalismen	249
Poststrukturalismen og Foucault	249
Dekonstruksjon	255
Kritikk av poststrukturalismen	258
Oppsummerende bemerkninger	260
Kapittel 15	
Postmodernismen	262
Postmodernistisk filosofi og litteraturteori	263
Historien og postmodernismen	266
Striden om postmodernisme og poststrukturalisme	269
Oppsummerende bemerkninger	271
Kapittel 16	
Feminismen og vitenskapsfilosofien	272
Kjønn og forskning	272
Feminisme og objektivitet	277
Oppsummerende bemerkninger	279
Kapittel 17	
Ricœur, syntesens tenker	280
Fortolkning og forklaring	280
Narrativer og historiefaget	287
Oppsummerende bemerkninger	289
Sluttord	291
Bibliografi	293
Stikkordregister	319